

РОЗВИТОК ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ ЧЕРЕЗ ЕФЕКТИВНЕ СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Носа-Пилипенко Н.О., здобувач, президент

Міжнародна Асоціація Інституцій регіонального розвитку «МАІРР»

Враховуючи сучасні виклики та складні умови розвитку суспільства, на теперішній час велике значення має стратегічне планування та соціальне прогнозування соціально-економічного розвитку територій. Саме зараз держава потребує професійного підходу до здійснення стратегічного планування та управління прикордонними регіонами, які в першу чергу зустрічаються з великим рівнем диспропорції соціально-економічного розвитку в західних регіонах України та проявами агресії, російською пропагандою та військовими подіями у Східних регіонах України. Якщо до 2014 року уряд України приділяв увагу розвитку передусім промислових регіонів та мегаполісів, то на теперішній час ситуація вимагає зміщення центру уваги до прикордонних регіонів, які мають характер периферійного розвитку та знаходяться під впливом політичних та економічних умов розвитку по іншу сторону кордону. Українським регіонам потрібна нова перспектива та нові інструментарії досягнення конкурентоспроможності. Така перспектива визначена та є привабливою – це інтеграція в ЄС і впровадження концепції регіоналізації, а щодо інструментів - то вони очевидні з аналізу успішності окремих індустрій на світовому ринку. У цьому контексті прикордонні регіони, що межують з країнами ЄС, відіграють важливу роль в акумулюванні кращого європейського досвіду, апробації європейських практик в умовах законодавчого поля України з подальшим забезпеченням мультиплікаційного ефекту в інші регіони України.

Закарпатська область має статус прикордонного регіону, який межує з 4 країнами Європейського Союзу, що безпосередньо впливає на процес стратегічного планування та соціально-економічний розвиток області. З 2004 року в області запроваджуються стратегічні ініціативи, які сприяють підвищенню прогнозованості розвитку території та мінімізації негативних наслідків різного рівня соціально-економічного розвитку по обидві сторони кордону. Стратегічні ініціативи області тісно пов'язані з ініціативами прикордонних регіонів Європейського Союзу, що реалізуються в рамках операційних програм та програм технічної допомоги Європейського Союзу. Важливим етапом стратегічного планування прикордонних регіонів є створення спільних транскордонних стратегій та програм розвитку, комунікаційних стратегій, направлених на зміцнення співпраці та підвищення конкурентоспроможності територій. Вперше новітні методи стратегічного планування були

використані у 2003 році під час розробки Стратегії розвитку транскордонного співробітництва «Карпати 2004 – 2011», в подальшому у розробленні Польсько-української стратегії транскордонного співробітництва на період 2007 – 2015 р. [5], а також Стратегії розвитку українсько-словацького транскордонного співробітництва до 2020 рр [3].

Існують три основні сценарії продовження процесу європейської інтеграції України в середньостроковій перспективі на найближчі 10-15 років: позитивний сценарій, нейтральний сценарій і негативний сценарій. Ідея найбільш позитивного сценарію – це повноправне членство України в Європейському Союзі [4,103]. Лише повна імплементація Угоди про асоціацію, тобто прийняття усього комплексу законодавства ЄС і завершення перехідного періоду його запозичення і реалізації на практиці, означатиме інтеграцію України до внутрішнього простору чотирьох свобод ЄС. Угода про асоціацію заснована на симетричній логіці: внутрішній простір ЄС буде відкриватися Україні пропорційно її прогресу в наближенні законодавства.

На теперішній час, незважаючи на кризу та виклики в Україні, ми рухаємось у напрямку позитивного сценарію, який буде здійснений у разі реалізації запланованих реформ. Одним із визначальних напрямків ринкового реформування в Україні є розроблення збалансованої регіональної політики, здійснення адміністративної реформи та децентралізації.

Стратегічне планування – непроста справа, яка вимагає глибоких знань в сфері економіки, статистики, соціології та ін. На сьогоднішній день, враховуючи сучасні виклики та ризики, стратегічне планування стає життєвою необхідністю кожного регіону України. Від професійності здійснення стратегічного управління на регіональному рівні залежить те, наскільки ми будемо готові до вирішення тих проблем, які виникнуть у майбутньому, яким чином ми зможемо мінімізувати ризики, що виникатимуть під час здійснення економічного моделювання та стратегічного планування, оптимізувати наші рішення щодо подальшого розвитку в умовах глобалізації та територіального розвитку. У процесі стратегічного планування на етапі аналізу зовнішніх факторів, відповідно до ступеня достовірності прогнозів, можна отримати не тільки відповіді на питання, але й часові рамки очікуваних подій, а це означає, що до викликів можна відповідним чином підготуватися та мінімізувати втрати і негативний їх вплив у майбутньому.